

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/20/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4118211323
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4118211323.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovovej a sudkýň JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v právnej veci žalobcov: 1. B.. F. T., nar. XX.X.XXXX, bytom G. XXX/X, R., 2. B.. E. T., nar. X.X.XXXX, bytom Q. XXXXX/XB, R. - D. R., 3. F. T., nar. XX.X.XXXX, bytom G. XXX/X, R., všetci zast.: JUDr. Alžbeta BORIKOVÁ, advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 47 249 587, so sídlom Predmestská 57, Žilina, proti žalovanému: UNIQA pojišťovna, a.s., IČO: 49 240 480, so sídlom Evropská 810/136, Praha 6, vykonávajúca podnikateľskú činnosť v SR prostredníctvom svojej organizačnej zložky UNIQA pojišťovna, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, IČO: 53 812 948, so sídlom Krasovského 3986/15, Bratislava, zast.: PRK Partners s.r.o., IČO: 35 978 643, so sídlom Hurbanovo námestie 3, Bratislava, o zaplatenie 28.757,18 eura s prísl., na odvolanie žalobcov aj žalovaného proti rozsudku Okresného súdu v Nitre, zo dňa 3.11.-2021 č.k. 19C/97/2018-573, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti do sumy 691,50 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne z uvedenej sumy od 2.1.2019 do zaplatenia **p o t v r d z u j e**. V ostatnej vyhovujúcej časti **m e n í** tak, že žalobu zamietla. V napadnutej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**. Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1.Napadnutým rozsudkom prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom sumu 9.907,78 eura, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 879,68 eura od 21.6.2017 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.494,62 eura od 2.1.2019 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol a o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 31,10%. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že právna predchodkyňa žalobcov Y. T., nar. XX.X.XXXX, zomrela dňa X.XX.XXXX, sa domáhala od žalovaného zaplatenia sumy pôvodne vo výške 697,93 eura, titulom náhrady výdavkov za jej pobyt v zariadeniach sociálnej služby, ako aj titulom výdavkov za lieky a MR vyšetrenie. Svoj návrh odôvodňovala tým, že dňa 5.10.2015 došlo v U. k dopravnej nehode, pri ktorej bola vážne zrazená a utrpela mimoriadne vážne zranenia s extrémne dlhou dobou liečenia a závažnými trvalými následkami. Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla škodcu, bolo v čase dopravnej nehody uzatvorené u žalovaného. Zavinenie poisteného žalovaného je právoplatne deklarované v uznesení Okresnej prokuratúry Nitra o schválení zmiernu, sp. zn. 2Pv/592/15/4403-30 zo dňa 12.01.2017. V priebehu konania bol viackrát menený žalobný titul a naposledy súd prvej inštancie zmenu žaloby pripustil uznesením zo dňa 25.1.2021 č.k. 19C/97/2018-438, a to tak, že žalovaný je povinný zaplatiť 28.757,18 eura spolu s 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 1.380,20 eura od 21.6.2017 do zaplatenia a s 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 8.593,58 eura od 2.1.2019 do zaplatenia. V priebehu konania došlo k úmrtiu pôvodnej žalobkyne Y. T. a súd uznesením zo dňa 12.11.2020 č.k. 19C/97/2018 -378 rozhodol

o pokračovaní v konaní so žalobcami v 1. až 3. rade. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 420 ods. 1 OZ, § 427 ods. 1, § 449 ods. 1 a ods. 3, ako aj § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 381/2001 Z.z.), ako aj § 15 ods. 1 uvedeného zákona. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že dňa 5.10.2015 došlo k dopravnej, ktorú zavinil vodič motorového vozidla E. W., pri ktorej bola právna predchodkyňa žalobcov Y. T. vážne zranená. V čase dopravnej nehody bola poškodená vo veku 79 rokov a 2 mesiace. Tiež nebolo sporným, že v čase dopravnej nehody bola zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkovateľom motorového vozidla poistená u žalovaného. Za nespornú a preukázanú považoval tú skutočnosť, že poškodená Y. T. bola pred dopravnou nehodou celkom samostatná, žila sama v U., jej tri deti žili v R. so svojimi rodinami. Následkom ťažkých zranení zostala poškodená Y. T. pripútaná na lôžko a dňa 10.11.2016 jej musela byť amputovaná dolná končatina v stehennej časti. Po dopravnej nehode tak zostala nesamostatná a odkázaná na každodennú pomoc tretích osôb. Z posudku Mesta Nitra o odkázanosti fyzickej osoby z 20.1.2016 vyplýva V. stupeň odkázanosti p. Y. T. na pomoc inej fyzickej osoby, čo zodpovedá rozsahu 8-12 hodín denne. Podľa rozhodnutia Bratislavského samosprávneho kraja z 28.6.2016 je Y. T. odkázaná na poskytovanie sociálnej služby v špecializovanom zariadení, v zmysle posudku o odkázanosti jej bolo pridelených 10 bodov, čo zodpovedá VI. stupňu odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. Žalobcovia sa voči žalovanému domáhajú náhrady nákladov vynaložených za služby poskytnuté ich matke Y. T. ,zariadeniami sociálnych služieb, domáhajú sa tiež náhrady nákladov za služby spojené s jej rehabilitáciami a náklady vynaložené za lieky a magnetickú rezonanciu. Žalovaný na svoju obranu v poukazyval na nemožnosť uplatňovať si žalované nároky z povinného zmluvného poistenia a v konaní vzniesol i námietku premlčania. Otázku premlčania posudzoval v zmysle ust. § 101 ods. 1, § 106 ods. 1 a § 106 ods. 2 OZ. Konštatoval, že pokiaľ ide o právo na náhradu škody na zdraví platí len subjektívna premlčacia doba. Vylúčenie objektívnej premlčacej doby (§ 106 ods. 2 OZ) treba so zreteľom na osobitnú povahu týchto práv považovať za celkom opodstatnené. V danom prípade nie je možné odvíjať počiatok plynutia premlčacej doby odo dňa 5.10.2015, t. j. odo dňa, kedy sa stala dopravná nehoda, pretože v tomto čase ešte nároky, ktoré si žalobcovia podanou žalobou voči žalovanému uplatňujú, neexistovali. Pôvodnej žalobkyni vznikla škoda až po tom, ako jej zo strany zariadení sociálnych služieb boli tieto služby vyúčtované a skutočne ich zaplatila. Skôr ako boli poškodenej doručené jednotlivé faktúry zariadení sociálnych služieb a sumy v nich uvedené, boli poškodenu reálne zaplatené a premlčacia doba nezačala plynúť, preto námietku premlčania považoval za nedôvodnú. Súd ďalej skúmal, či u žalovaného boli splnené jednotlivé predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu. V nadväznosti na ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. mala poškodená právo uplatniť si nárok na náhradu škody priamo voči poisťovateľovi, teda žalovanému a žalovaný za náhradu tejto škody zodpovedá. Rozsah povinného zmluvného poistenia je definovaný v § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby za neho poisťovateľ hradil poškodenej o. i. aj preukázané nároky na náhradu škody na zdraví. V súlade s ust. § 449 ods. 1 OZ sa pri škode na zdraví uhrádzajú aj účelné náklady spojené s liečením. Pre posúdenie dôvodnosti nároku uplatneného podanou žalobou bolo potrebné vysporiadať sa s otázkou, či pod účelné náklady spojené s liečením je možné zahrnúť aj náklady na pobyt poškodenej v súvislosti s dopravnou nehodou vznikli. Poukázal na to, že súdna prax vykladá pojem účelne vynaložené náklady extenzívne a pod uvedený pojem zahŕňa nielen výdavky vecného charakteru, ako sú napríklad náklady na doplnky liečby, náklady na zdravotné a rehabilitačné pomôcky, ale aj náklady spojené s tým, že je nutné vzhľadom na zdravotný stav poškodenej, zabezpečiť starostlivosť o neho treťou osobou. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV ÚS 444/11, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cso/3838/2018 zo dňa 25.6.2020 (správne malo byť uvedené 25Cdo). Vzhľadom k tomu, že účelne vynaložené náklady spojené s liečením je potrebné vykladať extenzívne, dospel k záveru, že pod tieto náklady je možné zahrnúť aj náklady, ktoré bola poškodená Y. T. nútená vynaložiť na zabezpečenie starostlivosti o jej osobu a jej každodenné fungovanie, pretože toto si bez pomoci tretích osôb sama zabezpečiť nedokázala. Nárok na úhradu nákladov za zabezpečenie týchto služieb je preto daný. Tento však nie je možné chápať tak, že poškodená má nárok na preplatenie všetkého, čo jej zariadenia sociálnych služieb vyúčtovali a podľa názoru súdu je nutné účelnosť a opodstatnenosť jednotlivých položiek dôsledne zvažovať. Podanou žalobou sa žalobcovia domáhajú zaplatenia nákladov za pobyt Y. T. v zariadeniach sociálnych služieb, a to v zariadení Betánia za mesiace november 2016 - marec 2017 a v zariadení Hestia v mesiacoch marec 2017 - október 2020. Žalobcovia náklady preukázali faktúrami zariadení a v rámci priznania náhrady žiadali od jednotlivých vyúčtovaných súm odpočítať sumu vo výške 270,- eur, ktorú by aj inak, nebyť dopravnej nehody, Y. T. vynaložila na stravu, bývanie v byte v U. a ďalšie bežné mesačné výdavky. Suma týchto iných mesačných výdavkov nebola sporná, keďže žalovaný ju

nenamietal. Z faktúr zariadenia Betánia vyplýva, že poškodenej boli vyúčtované náklady na ubytovanie, stravu, upratovanie, pranie, odborné činnosti, doplatok za lieky a zdravotné pomôcky a hygienu. Mal za preukázané, že poskytnutie ubytovania vedie k zlepšeniu zdravotného stavu pre jeho bezbariérovosť, zmenšenie obytnej plochy a priestoru nutného k premiestňovaniu za účelom dosiahnutia jednotlivých činností. K zlepšeniu zdravotného stavu prispieva i strava, a od poškodenej osoby sa nevyžaduje nutnosť nakupovať, variť a po príprave jedla upratovať. Uvedené možno konštatovať i vo vzťahu k položke prania. Z faktúr, ktoré zariadenie Betánia Y. T. vystavilo, preto považoval súd za dôvodne uplatnené len položky ubytovanie, strava, upratovanie, pranie, odborné činnosti a hygiena a pokiaľ ide o položky lieky a zdravotnícke pomôcky, považoval tieto faktúry v rozsahu, v akom boli predložené, za nepreskúmateľné a táto položka v nich nebola dostatočne preukázaná. Z toho, čo žalobcovia predložili, vôbec nevyplýva aké lieky, prípadne zdravotné pomôcky mala Y. T. spotrebovať a či tieto boli spotrebované práve v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Z faktúr zariadenia Betánia tak súd akceptoval sumu 2.216,58 eura a po odpočítaní súm vo výške 270,- eur za každý mesiac vznikol žalobcom v súvislosti s pobytom Y. T. v tomto zariadení nárok na zaplatenie sumy vo výške 866,58 eura (2 216,58 eura - 1 350 eur = 866,58 eur). Rozpis, ktorých je presne uvedené v bode 62. rozsudku. Ďalej bolo preukázané, že poškodená bola v marci 2017 premiestnená zo zariadenia Betánia do zariadenia Hestia v Bratislave, kde boli náklady na jej pobyt podstatne vyššie. Žalobcovia presun do zariadenia Hestia odôvodňovali zanedbaním starostlivosti o jej osobu, tiež tým, že v zariadení Betánia jej neposkytovali rehabilitačné služby, ako aj negatívnym pôsobením iných pacientov s duševnými poruchami na psychiku Y. T.. Vzhľadom k týmto námietkam súd skúmal, či bolo nutné poškodenú presunúť do drahšieho zariadenia a či je dôvodné, aby tieto zvýšené náklady takto vzniknuté hradil žalovaný. Súd dospel k záveru, že tieto zvýšené náklady nie je od žalovaného spravodlivé požadovať. Žalobcovia nepreukázali, že zdravotná starostlivosť o Y. T. v Betánii mala byť zanedbaná. Napriek skutočnosti, že zariadenie Betánia neposkytovalo svojim klientom zdravotnú starostlivosť, jednotlivé služby dokázalo zabezpečiť a takýmto spôsobom mohla byť zabezpečená i rehabilitačná starostlivosť či výmena katétra. Podľa názoru súdu nie je možné odôvodňovať presun Y. T. do iného zariadenia z toho dôvodu, že na izbe mala istý čas osobu, ktorá bola v horšom zdravotnom stave. Je potrebné si uvedomiť, že tieto zariadenia sú určené práve pre osoby, ktoré sa o seba nedokážu samé postarať, zväčša trpia rôznymi poruchami, ochoreniami a bolesťami. Z výsluchu riaditeľky zariadenia Betánia mal za preukázané, že táto bola umiestnená na poschodí, kde bolo len 8 klientov, ktorí nemali vážne psychické postihnutia. Nijaké zanedbanie starostlivosti voči Y. T. nepotvrdil ani fyzioterapeut G.. L. W., ktorý s ňou cvičil. Práve on sa zmienil, že mala pranie byť v zariadení so záhradou, preto im navrhol zariadenie Hestia, do ktorého bola neskôr premiestnená. Žalobcovia dôvodnosť presunu Y. T. do drahšieho zariadenia v Bratislave nepreukázali. Preto súd priznal žalobcom nárok na náhradu nákladov za služby Zariadenia sociálnych služieb Hestia do výšky nákladov, ktoré by Y. T. zaplatila aj v inom lacnejšom zariadení. Vychádzal pritom zo zariadenia Betánia a faktúrami z tohto zariadenia mal za preukázané, že starostlivosť o ňu bolo možné zabezpečiť aj za nižšie náklady predstavujúce sumu vo výške 464,57 eura mesačne. K tejto sume dospel spriemerovaním nákladov vyúčtovaných so zariadením Betánia za čas, v ktorom bola umiestnená. Preto za obdobie kedy bola Y. T. umiestnená v zariadení Hestia, súd akceptoval náklady na starostlivosť o ňu do sumy 464,57 eura, od tejto sumy odpočítal 270,- eur, ktorú by poškodená na svoje bežné každodenné potreby vynaložila i za situácie, že by sa dopravná nehoda nestala. Celková suma náhrady za marec 2019 až október 2020 tak činí sumu 8.336,60 eura. Podrobný rozpis je uvedený v bode 65. rozsudku. Súd sa zaoberal argumentáciou žalovaného, že poškodená mohla byť umiestnená aj v inom, ešte lacnejšom zariadení, prípadne na oddelení dlhodobo chorých, či v zariadení verejného poskytovateľa sociálnych služieb. Žalovaný však možnosť umiestniť poškodenú Y. T. v inom zariadení nepreukázal. Fakultná nemocnica Nitra v liste zo dňa 21.3.2017 uviedla, že oddelením dlhodobo chorých nedisponuje. Za dôvodný považoval aj argument žalobcov, že si je ťažko predstaviť, že akákoľvek nemocnica či posudkový lekár zdravotnej poisťovne povolí niekoľkoročný pobyt na oddelení dlhodobo chorých. Tieto oddelenia sú totiž určené na to, aby pacientom poskytovali liečbu dlhodobejšiu ako len pár dní, rehabilitáciu ako aj nácvik bežných denných činností, nie sú však určené na poskytovanie opatrovania seniorov, prípadne i mladších osôb, ktoré sa nedokážu o seba postarať. Pokiaľ ide o možnosť umiestniť p. T. v zariadení sociálnych služieb BORINKA v Nitre, súd mal z vyjadrenia riaditeľky preukázané, že toto zariadenie je určené predovšetkým pre osoby s diagnostikovanou Alzheimerovou chorobou a rôznymi typmi demencie. Súd sa stotožnil s názorom žalobcov, že umiestnenie takejto osoby v zariadení, v ktorom by bola obklopená inými osobami s ťažkými psychiatrickými diagnózami, by určite neprospelo k nadobudnutiu psychickej pohody a rovnováhy. Žalobcovia sa domáhali aj preplatenia nákladov, ktoré mali byť Y. T. poskytnuté organizáciou Empatia. Pracovník tejto organizácie 2 - 3x týždenne navštevoval Y. T. a poskytoval jej pomoc pri manipulácii s predmetmi. Za úhradu týchto služieb bola vyúčtovaná

suma vo výške spolu 691,50 eura a tieto náklady súd považuje za účelne vynaložené a ich úhradu za preukázanú. Nárok na zaplatenie sumy vo výške 175,16 eura ako nákladov za prednostné MR vyšetrenie súd nepovažoval za účelne vynaložený. Žalobcovia v konaní nepreukázali nevyhnutnosť vyšetrenia Y. T. v súkromnom zariadení, a preto nie je možné považovať tento výdavok za účelne vynaložený. Nárok na zaplatenie nákladov za lieky považoval za dôvodný len čiastočne, a to len pokiaľ ide o liek Lioton gel, ktorý je určený na liečbu úrazov a krvných podliatin. Preto priznal žalobcom i nárok na túto úhradu vo výške 13,10 eura. Celkovo tak žalobcom priznal náhradu sumy vo výške 9.907,78 eura (suma 866,58 eura - Betánia; suma 8.336,60 eura - Hestia, suma 691,50 eura - Empatia, suma 13,10 eura- Lioton gel). Ďalšie nároky vzhľadom na vyššie uvedené považoval za nedôvodné, a preto žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Pre úplnosť sa zaoberal aj obsahom uznesenia Okresnej prokuratúry Nitra o schválení zmiernosti medzi obvineným vodičom E. W. a poškodenou Y. T. z toho hľadiska, či sa poškodená uzavretím zmiernosti vzdala uplatňovania akýchkoľvek ďalších nárokov na náhradu škody voči vodičovi, čo by potom podľa žalovaného znamenalo nemožnosť žiadať náhradu od žalovaného, ktorý z povinného zmluvného poistenia jednotlivé nároky platí za škodcu. V danom prípade poškodená v trestnom konaní vyhlásila, že si od obvineného uplatňuje nárok na náhradu škody v sume 7.570 eur, zároveň však vyhlásila, že náhradu škody za bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia prípadne ďalšie nároky na náhradu škody si bude uplatňovať priamo od poisťovateľa UNIQUA poisťovňa a.s. Bratislava. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že týchto nárokov sa žalovaná nemienila vzdať a preto si ich mohla uplatniť priamo voči žalovanému v súlade s ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z.. Tiež sa nestotožnil s námietkou žalovaného, že by tento mal zodpovedať za prípadnú škodu v rozsahu najmenej 50 %. Vzhľadom na vek poškodenej, pretože Y. bola pred dopravnou nehodou celkom samostatná, nebolo nutné, aby jej stravu, úkony sebaobsluhy a obslužné činnosti zabezpečovali iné osoby. Y. T. dopravnú nehodu nezavinila, preto je zohľadňovanie akejkoľvek spoluviny na jej strane celkom bezpredmetné. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 1,2 OZ a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, žalovaný bol v konaní úspešný v zamietajúcej časti, ktorá predstavovala 65,55% zo žalovanej sumy, a preto mu vznikol nárok na náhradu trov konania v rozsahu 31,10%.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný, a to v rozsahu výrokoch I. a III. z dôvodov podľa § 365 ods. 1 CSP, a to najmä, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V dôvodoch svojho odvolania uviedol, že v konaní argumentoval, že rozsudkom priznané nároky nie sú dôvodné, a to z dôvodu, že ide o vecnú škodu (ak vôbec ide o škodu), pretože nejde o náklady spojené s liečením, a preto tieto náklady nie sú kryté iným zmluvným poistením, pričom zároveň sú premlčané, nakoľko do rozšírenia žaloby uplynula trojročná objektívna premlčacia lehota, alebo ak by aj teoreticky išlo o škodu na zdraví, žalobcovia nie sú aktívne vecne legitimovaným subjektom, nakoľko by sa jednalo o osobnostné nároky, ktoré smrťou poškodeného neprechádzajú na dedičov. Okresný súd priznal žalobcom uplatňovaný nárok vo výške 9.907,78 eura, pričom táto suma pozostáva zo sumy 866,58 eura - náklady vynaložené na pobyt v zariadení Betánia, 8.336,60 - náklady vynaložené na pobyt v zariadení Hestia a 691,50 eura - náklady za služby prijaté od zariadenia Empatia. Podľa jeho názoru okresný súd v prvom rade dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď mal za preukázané, že poskytovanie služieb, ktorých náhradu nákladov si žalobcovia uplatňujú, smerovalo k zlepšeniu zdravotného stavu pôvodne žalobkyne. Súd prvej inštancie priznal pôvodnej žalobkyňi náhrady za ubytovanie, stravu, pranie, odborné činnosti, upratovanie a hygienu, pričom cieľom týchto sociálnych služieb nie je zlepšenie zdravotného stavu, ale ide len o uspokojovanie denných životných potrieb, s cieľom poskytnutia určitého komfortu, ktorý rozhodne nemožno zahrnúť pod náklady spojené s liečením. Navyše väčšina týchto nákladov by vznikla bez ohľadu na vznik škodovej udalosti. Zdravotný stav pôvodnej žalobkyne bol ustálený, a preto ani logicky nebolo možné očakávať jeho zlepšenie, resp. vyliečenie. Ak súd prvej inštancie poukázal na znaleckú organizáciu Lege artis, závery tohto posudku sú nepresvedčivé, ani nepreskúmateľné. Keďže nedávajú odpoveď na hlavnú otázku, akým spôsobom slúžia jednotlivé položky k zlepšeniu zdravotného stavu. Je tak zrejmé, že odôvodnenie rozsudku ohľadom opodstatnenosti týchto služieb vo vzťahu k zlepšovaniu zdravia pôvodnej žalobkyne je veľmi nepresvedčivé. Je zrejmé, že služby, ktoré pôvodná žalobkyňa prijímala v zariadení Betánia a v zariadení Hestia, nie sú službami, ktoré by viedli k zlepšeniu jej zdravia. Treba tiež posúdiť, či náklady na takéto služby možno považovať za náklady spojené s liečením. Podľa jej názoru okresný

súd túto otázku nesprávne posúdil. Poukázala na ust. § 449 OZ, podľa ktorého znenia „účelné náklady, spojené s liečením“ vyplýva, že nepôjde o akékoľvek náklady, ale musí ísť o účelne vynaložené náklady. Požiadavka účelnosti vynaložených nákladov tak sleduje, aby sa povinnosť náhrady škody týkala iba tých nákladov, ktoré sú skutočne potrebné k zlepšeniu zdravotného stavu poškodeného. Výdavky, ktoré poškodenej vznikli v súvislosti s neschopnosťou postarať sa o svoje základné potreby nie je možné považovať za účelne vynaložené náklady na liečenie. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 2Cdo 2079/97, 25Cdo 3129/2011 a 25Cdo 1875/2003, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 32/2010, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 2456/2008 a nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 441/11. Súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 3838/2018, pričom tento rozsudok vychádzal už z českého nového Občianskeho zákonníka. Občiansky zákonník s účinnosťou od 1.1.2014 rozširuje definičné rozsahy náhrady tak, aby pokrýval nielen náklady samotného liečenia, ale aj náklady na starostlivosť o zdravotne postihnutú osobu, a konečne i náklady na starostlivosť o jej domácnosť. Závery tohto rozsudku na tento prípad nie je možné aplikovať. Nesúhlasí preto s postupom súdu prvej inštancie, v ktorom sa úplne opomenul vysporiadať s rozsiahlejšou časťou rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu ČR, ktorá presadzuje taký výklad ustanovenia § 449 OZ, že náklady spojené so starostlivosťou o poškodeného, nepredstavujú náklady na liečenie. Preto ak sa chcel súd odkloniť od rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR, mal tento odklon vo svojom rozhodnutí riadne odôvodniť. V ďalšom poukázal na to, že žalobcami uplatňované nároky, nie sú kryté povinným zmluvným poistením. Poukázala na ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., podľa ktorého žalovaný v postavení poisťovne, je povinný nahradiť iba taxatívne uvedené nároky, v uvedenej ustanovení a v dôsledku nesprávnej kvalifikácie žalobcami uplatňovaných nárokov tak súd nesprávne zaviazal žalovaného, tieto nároky hradiť z titulu povinného zmluvného poistenia. Nesprávna kvalifikácia žalobcami uplatňovaných nárokov má za následok nesprávne posúdenie námietky premičania týchto nárokov, ktorú žalovaná v konaní vzniesla. Podľa jej názoru v danom prípade ide o nárok na náhradu vecnej škody, uplatňuje sa preto aj trojročná objektívna premičacia lehota. Ku škodovej udalosti došlo 5.10.2015, preto škoda, ktorá vznikla v dôsledku škodovej udalosti, sa v objektívnej lehote premičala najneskôr 5.10.2018. Nároky uplatnené nad rámec pôvodného rozsahu žaloby tak boli v čase ich uplatnenia už premičané. Žalovaný v konaní namietal aj neexistenciu aktívnej vecnej legitímácie žalobcov. Ak žalobou uplatnené nároky predstavujú druh náhrady škody na zdraví, má za to, že zo znenia § 449 ods. 3 vyplýva, že plnenie náhrady liečebných nákladov je obmedzené na osobu, ktorá ich vynaložila. Smrťou pôvodnej žalobkyne preto zaniklo neutvrdené právo na náhrady nákladov liečenia, keďže toto právo je zjavne viazané na osobu toho, kto ich vynaložil. Vzhľadom k tomuto má za to, že postup súdu prvej inštancie, ktorý pokračoval v konaní so žalobcami ako potencionálnymi dedičmi pôvodnej žalobkyne nebol správny, a zakladajú inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Žalovaný tiež v konaní namietal, že pôvodná žalobkyňa sa svojich prípadných nárokov voči žalovanému vzdala v zmierní, v ktorom sa vodič zaviazal uhradiť žalobkyňu finančné odškodnenie v celkovej výške 7.570,- eur. Vzhľadom na uzatvorený zmier nemôže existovať pochybnosť o neexistencii pasívnej legitímácie vodiča a v danom prípade nie je daná ani pasívna legitímácia žalovaného ako poisťiteľa vodiča. Tieto skutočnosti zakladajú iné vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd prvej inštancie tiež priznal žalobcom na náhradu nákladov za úhradu lieku Lioton gel vo výške 13,10 eura. Vo svojom rozhodnutí však nevysvetlil, aký výsledok, t. j. konkrétne zlepšenie zdravotného stavu, užívaním tohto lieku malo na zdravie žalobkyne. Keďže je presvedčený, že žalobcami uplatňovaný nárok je nedôvodný, je preto nepochybné, že nie je daný ani uplatňovaný nárok na úrok z omeškania. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/145/2017 a má za to, že žalobcom nemohol vzniknúť nárok na úrok z omeškania. V závere poukázal, že súd prvej inštancie rozhodol nesprávne aj v časti o nároku na náhradu trov konania, keďže žaloba mala byť zamietnutá, mal mu priznať nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Preto sa domáhal zmeny rozsudku súdu prvej inštancie tak, že žalobu v časti 9.907,78 eur zamietla a prizná mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, eventuálne sa domáhala zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Rozsudok súdu prvej inštancie napadli v zákonnej lehote odvolaním aj žalobcovia, a to voči výroku II. a III. rozhodnutia z dôvodov podľa § 365 písm. f) a h) CSP, a to že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a zároveň vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasia s nepriznaním zvýšených nákladov na pobyt v zariadení Hestia, čo súd prvej inštancie odôvodnil tým, že náhradu takto zvýšených výdavkov nemožno spravodlivo od žalovaného požadovať. Vyslovene uviedli, že nepodávajú odvolania čo do nepriznaných nákladov na lieky, zdravotnícke a hygienické pomôcky uvedené v jednotlivých faktúrach Betánie a Hestie, ani čo do nepriznaných liečebných nákladov na prednostné vyšetrenie MRI a liečivá podľa bodu 69.

odôvodnenia rozsudku. V dôvodoch svojho odvolania uviedli, že účelom inštitútu náhrady škody je poskytnúť poškodenému možnosti žiť tak ako pred škodovou udalosťou; ak to nie je dobre možné tak, aby sa čo najviac priblížil k životu pred nehodou. Primárnym dôvodom presunu bola skutočnosť, že zariadenie Betánia neposkytovalo pôvodnej žalobkyni zdravotnú starostlivosť, ktorú si vyžadoval jej zdravotný stav. Zariadenie Betánia jej nezabezpečovalo rehabilitačnú starostlivosť, hlavne po amputácii dolnej končatiny v takej miere, v akej si to vyžadoval jej zdravotný stav. Toto potvrdil aj svedkyňa A. na pojednávaní dňa 17.2.2021. Pokiaľ by zariadenie Betánia poskytovalo pôvodnej žalobkyni riadnu rehabilitačnú starostlivosť, nebolo by nutné zabezpečovať tieto služby prostredníctvom zariadenia Empatia, ktoré súd prvej inštanície už považoval za účelne vynaložené. Zariadenie Betánia tiež negatívne vplývalo na jej psychiku, a to z dôvodu, že v zariadení boli umiestnení najmä pacienti s duševnými poruchami, ako aj skutočnosť, že pôvodná žalobkyňa zdieľala izbu s inou pacientkou, ktorej správanie pre ňu bolo veľmi rušivé a to jej spôsobovalo psychickú záťaž. Negatívny vplyv žalobkyne na psychiku bol však fakt, že Betánia nemala ani len kúsok trávnej plochy, kde by jej klienti mohli tráviť čas vonku. Za nespravodlivé považujú to, že žalobkyňa by mala byť zatvorená v takom priestore do konca života, a nie to, že adekvátne zvýšené náklady na iné zariadenie by mal znášať žalovaný. Zariadenie Hestia na pôvodnú žalobkyňu vplývalo veľmi ozdravujúco, v zariadení doslova „ožila“, nakoľko jej boli zabezpečené jednak služby spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a rehabilitácie, ale aj sociálne aktivity. Došlo k zlepšeniu zdravotného stavu aj po psychickej stránke. Toto prispelo k tomu, že bola v dobrej celkovej pohode. Je rozdiel, keď je človek zavretý dva roky v izbe, alebo má možnosť dokonca sám ísť do záhrady. Toto prispieva až k neuveriteľnému komfortu a psychickej pohode. Súd prvej inštanície de facto tvrdí, že pôvodná žalobkyňa nemala ako poškodená v rámci náhrady škody nárok na život v zariadení so záhradou a sociálnymi aktivitami, aj keď nimi pred nehodou intenzívne žila. Tento záver považujú za nesprávny a nespravodlivý. Preto sú toho názoru, že majú nárok na náhradu nákladov na pobyt v zariadení Hestia v plnej výške, po odpočítaní nákladov na lieky a zdravotnícke pomôcky, ktorých nepriznanie nerozporujú. Odvolanie podávajú len do nepriznaných nákladov na pobyt v Hestii v rozsahu 16.634,70 eura a domáhali sa zmeny rozsudku tak, že žalovaný bude povinný zaplatiť žalobcom sumu 16.634,70 eura, spolu s úrokom s omeškania 5% ročne zo sumy 2.961,56 eura od 2.9.2000 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň im bude priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

4. K odvolaniu žalobcov sa vyjadril žalovaný, ktorý zotrval na svojich odvolacích návrhoch. Vo svojom vyjadrení uviedol, že súd prvej inštanície sa správne vysporiadal s námietkami žalovaného ohľadne nutnosti presunu pôvodnej žalobkyne zo zariadenia Betánia do zariadenia Hestia, keď konštatoval, že presun zo zariadenia Betánia do zariadenia Hestia nebol nutný, a preto ani náklady vzniknuté takýmto presunom nie je možné požadovať od žalovaného. Uviedol, že trvá na tom, že presun pôvodnej žalobkyne zo zariadenia Betánia do zariadenia Hestia nemožno považovať za účelný a nevyhnutný, a ani vzniknutý v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, a preto žalobcom nie je možné priznať časť náhrady, ktorá predstavuje rozdiel medzi nákladmi za pobyt v zariadení Hestia a nákladmi, ktoré by žalobkyňa zaplatila za pobyt v zariadení Betánia. Žalobcovia nepreukázali nutnosť presunu pôvodnej žalobkyne do zariadenia Hestia z dôvodu, že by v zariadení Hestia bola o ňu zanedbaná zdravotná starostlivosť. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že rozsah zdravotnej starostlivosti je v oboch zariadeniach de facto totožný. Svedkyňa A. L. uviedla, že klientom ponúkajú možnosť využívať služby lekára, s ktorým toto zariadenie spolupracuje. Na rovnakom princípe však funguje aj zariadenie Hestia. Toto zariadenie totiž zdravotnú starostlivosť neposkytuje priamo, ale prostredníctvom zmluvných lekárov. Je preto toho názoru, že zariadenie Betánia bolo schopné poskytnúť rovnakú kvalitu služieb ako zariadenie Hestia, a to vo vzťahu k zdravotnej starostlivosti. Vo vzťahu k tvrdeniu, že pôvodná žalobkyňa mala na izbe ďalšiu osobu, ktorá ju vzhľadom na svoje psychické problémy rušila, sa stotožnil so závermi súdu prvej inštanície. Tvrdenia o zlom zariadení Betánia a výbornom zariadení Hestia sú podložené v zásade len výpoveďami samotných žalobcov, ktorí majú záujem na výsledku konania. Starostlivosť o pôvodnú žalobkyňu mohla byť zabezpečená viacerými spôsobmi napr. domácou starostlivosťou jej vlastných detí v rodinnom prostredí, zabezpečením opatrovateľky, ktorá by sa o pôvodnú žalobkyňu starala, či zabezpečením opatrovateľských služieb v špecializovanom zariadení. Priradené každé zariadenie má svoje vlastné špecifiká, rôzne výhody a nevýhody. Rozhodným však je, či konkrétne zariadenie dokáže poskytnúť tie služby, ktoré pôvodná žalobkyňa potrebuje, aby jej boli poskytnuté - a v tomto prípade ide o poskytnutie opatrovateľských služieb, ktoré rovnako kvalitne ako zariadenie Hestia vedelo zabezpečiť aj zariadenie Betánia. Ak žalobcovia argumentujú tým, že presun bol potrebný z dôvodu, aby sa život pôvodnej žalobkyne čo najviac priblížil k životu, ktorý viedla pred dopravnou nehodou, je potrebné si uvedomiť, že tieto následky boli už odškodnené už v rámci poskytnutia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

5.K odvolaniu žalovanej sa vyjadrili žalobcovia, ktorí navrhli, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP napadnutý rozsudok zmenil tak, ako uviedli vo svojom odvolaní. Vo svojom vyjadrení uviedli, že súd dospel správne k záveru, že pojem „účelne vynaložené náklady“ treba vykladať extenzívne, a teda pod tieto náklady je potrebné zaradiť aj náklady vynaložené pôvodnou žalobkyňou na pobyt v zariadeniach. Argumentovali, že účelne vynaložené náklady, spojené s liečením nemožno striktné a bez zohľadnenia okolností konkrétneho prípadu považovať len tie, ktoré smerujú k zlepšeniu zdravotného stavu, ale aj tie, ktoré de facto zachraňujú život poškodeného. Ako to bolo aj v danom prípade. Zásadne nesúhlasia s tvrdením žalovaného, že v predmetnom prípade ide len o sociálne služby, ktoré boli poskytované pôvodnej žalobkyňi. V zariadeniach boli pôvodnej žalobkyňi boli poskytované aj tzv. sociálne služby, čo však neznamená, že náklady vynaložené na pobyt v tomto zariadení boli neúčelné, a to čo sa týka najmä nákladov na ubytovanie, stravu, pranie, upratovanie, hygienu a iných odborných činností. Žalovaným uvádzané tvrdenie, že zdravotný stav pôvodnej žalobkyne bol ustálený, a preto nebolo možné očakávať jeho zlepšenie resp. liečenie je absurdné, pretože táto sa z úplne imobilnej osoby sa pobytom v zariadeniach stala čiastočne mobilnou s chuťou opäť žiť a posúvať sa ďalej v rámci svojich možností. Opätovne poukázali na závery znaleckej organizácie a znalca MUDr. Andráša, ktorý uviedol, že činnosti, ktoré boli vymenované pri zdravotnom postihnutí poškodenej jej výrazne zmiernujú bolesti pri stuhnutí chrčtice, obmedzení pohybovosti ramenného kĺbu a uľahčujú jej bežné fungovanie vzhľadom na anatomickej strate dolnej končatiny, teda všetky tieto činnosti vedú k zlepšeniu jej zdravotného stavu. Čo sa týka námietky žalovaného, že pri svojom rozhodnutí vychádzal z rozhodnutia českého súdu, ktoré rozlišujú medzi nákladmi spojenými s liečením a nákladmi spojenými so starostlivosťou o nesamostatnú osobu a jej domácnosť, poukázali na rozhodnutie Krajského súdu Prešov sp. zn. 7Co/46/2020, ktorý okrem iného konštatoval, že každá zložka liečebného procesu, ktorá prispeje nielen k priaznivému výsledku liečenia, ale aj k priaznivejšiemu priebehu, je pre liečenie účelná a účelne vynaložené sú potom aj náklady na ňu vynaložené. Námietka žalovanej, že v prípade liečebných nákladov ide o osobnostné nároky, viažuce sa na osobu pôvodnej žalobkyne, a preto nie je možné ich priznanie jej právnym nástupcom, nie je v súlade s právnymi predpismi, ani ustálenou súdnou praxou. Ust. § 579 ods. 2 OZ vymedzuje výnimku, ktorá spočíva v zániku tých práv, ktoré boli obmedzené len na osobu zomrelého poručiteľa. Zákon pritom výslovne uvádza, že smrťou zaniká aj právo na bolestné a na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia. To však neplatí o súvisiacich nárokoch na náhradu škody, ani o nároku na náhradu trov z konania, ktoré smrťou veriteľa nezanikajú. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania poukázali na bod 55. odôvodnenia rozhodnutia a konštatovali, že škoda pôvodnej žalobkyne vznikla až vyúčtovaním zariadenia, ktoré poskytovali jednotlivé služby za ten ktorý mesiac a ich zaplatením pôvodnou žalobkyňou. Náklady tak boli uplatnené včas a námietka premlčania nebola vznesená dôvodne. Čo sa týka vzdania sa nároku v uzatvorenom zmierní v rámci trestného konania. Konanie pôvodnej žalobkyne súd považoval za správne a v súlade so zákonom, čo konštatoval v bode 71. rozsudku.

6.K vyjadreniu žalobcov sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že v celom rozsahu trvá na podanom odvolaní, ako i odvolacích dôvodoch v ňom uvedených. Uviedol, že vyjadrenie žalobcov zväčša obsahuje iba opakujúce sa argumenty, ku ktorým sa už viackrát vyjadril, preto nepovažuje za účelné opakovane uvádzať svoju argumentáciu. Uviedol, že od počiatku tvrdil, že pôvodnou žalobkyňou uplatnené nároky nepredstavujú nárok na náhradu liečebných nákladov. Uviedol komplexnú rozhodovaciu činnosť najvyšších súdnych autorít, tak slovenskej, ako i českej republiky, ktorej záverom je, že náklady spojené so starostlivosťou u poškodeného, nepredstavujú náklady na liečenie podľa § 448 a § 449 OZ. Žalobcovia ako reakciu na uvedenie komplexnej rozhodovacej činnosti poukázali len na jedno konkrétne rozhodnutie, a to na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/46/2020. Rozsudok Krajského súdu Prešov, nemôže predstavovať ustálenú rozhodovaciu prax a navyše tento rozsudok vychádzal zo zásadne odlišného skutkového stavu, a preto nie je možné ho aplikovať na daný prípad. Trvá na tom, že náklady spojené s pobytom pôvodnej žalobkyne v zariadeniach Betánia a Hestia, náhradu ktorých si žalobcovia uplatňujú, môže nanajvýš predstavovať vecnú škodu (o škodu však ani nemusí ísť), ktorá však nie je krytá PZP. V závere uviedol, že žalobcovia nemajú nárok ani na úrok z omeškania a na vznesenej námietke premlčania naďalej trvá.

7.K vyjadreniu žalovaného sa vyjadrili žalobcovia, ktorí zotrvali na svojich odvolacích návrhoch a žiadali, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP napadnutý rozsudok zmenil, tak ako je uvedené v ich odvolaní. Žalovaný uvádza, že zdravotná starostlivosť v oboch zariadeniach bola de facto rovnaká, čo bolo údajne preukázané výpoveďou svedkyne L., pričom žalobcovia tvrdia, že zariadenie Hestia, na rozdiel od zariadenia Betánia, poskytovalo svojim klientom zdravotnú starostlivosť. Táto skutočnosť bola preukázaná výpoveďou B.. N. na pojednávaní dňa 5.5.2021. Nie je preto pravdivé tvrdenie žalovaného, že lekári zariadenia Hestia neposkytujú reálnu zdravotnú starostlivosť, pretože títo ju reálne poskytujú

priamo v zariadení, na rozdiel od zariadenia Betánia, kde priamo v prípade pani T., pri vzniknutých komplikáciách močových ciest, bolo potrebné privolať RZP a táto musela ísť do nemocnice. Zariadenie Hestia tak preukázateľne poskytovalo riadnu zdravotnú starostlivosť priamo v zariadení. V závere uviedli, že účelom inštitútu náhrady škody je poskytnúť poškodenému možnosti žiť tak, ako pred škodovou udalosťou, ak to nie je možné, potom tak, aby sa čo najviac priblížil k životu pred nehodou. Pobyt v zariadení Betánia z vykonaného dokazovania však v žiadnom prípade nemožno hodnotiť ani len ako splňujúci základné životné potreby, ani jeho prirovnať k životu pred nehodou. Naproti tomu pobyt v zariadení Hestia aspoň čiastočne, ale nie úplne sa k tomuto životu približoval. V žiadanom prípade však nemožno hovoriť o nejakom nadštandarde.

8. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané oprávnenými osobami, v zákonom stanovenej lehote (§ 362 CSP), a že spĺňajú náležitosti § 365 a nasl. CSP, preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých častiach, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých častiach, je potrebné sčasti podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť a sčasti podľa § 388 CSP zmeniť.

9. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom sumu 9.907,78 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 879,68 eura od 21.6.2017 do zaplataenia a s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 4.494,62 eura od 2.1.2019 do zaplataenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 31,10%. Rozsudok súdu prvej inštancie bol napadnutý zo strany žalobcov a žalovaného. Žalobcovia napadli rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti, avšak výslovne uviedli, že svoje odvolanie podávajú len v časti, v ktorej bola zamietnutá žaloba vo výške 16.634,70 eura spolu s príslušenstvom. Výslovne vo svojom odvolaní uviedli, že nepodávajú odvolanie čo do nepriznaných nákladov na lieky, zdravotnícke a hygienické pomôcky, uvedené v jednotlivých faktúrach Betánia a Hestia, ani čo do nepriznaných liečebných nákladov na prednostné vyšetrenie MRI a liečivá podľa bodu 69. odôvodnenia rozhodnutia. Z uvedených dôvodov preto rozsudok súdu prvej inštancie v uvedenej zamietajúcej časti, v dôsledku absencie odvolania nadobudlo právoplatnosť a prieskumom odvolacieho konania zostala len jeho vyhovujúca časť a zamietajúca časť v sume 16.634,70 eura spolu s príslušenstvom.

10. V preskúmvanej veci bolo jednoznačne preukázané, že dňa 5.10.2015 došlo k dopravnej nehode, ktorú zavinil vodič motorového vozidla zn. H. A. Y.: BL XXXJE E. W., pri ktorej bola právna predchodkyňa žalobcov pani Y. T. vážne zranená. V čase nehody bola poškodená vo veku 79 rokov a 2 mesiace. V konaní tiež nebolo sporným, že v čase dopravnej nehody bola zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkovateľom motorového vozidla, poistená u žalovaného. Za nespornú a preukázanú považoval súd i tú skutočnosť, že poškodená Y. T. bola pred dopravou nehodou celkom samostatná, žila sama v U., jej tri deti žili v R. so svojimi rodinami. Dopravná nehoda život a zdravie Y. T. vážne ovplyvnila. Následkom ťažkých zranení zostala poškodená pripútaná na lôžko a dňa 10.11.2016 jej musela byť amputovaná dolná končatina v stehennej časti. Po dopravnej nehode tak zostala nesamostatná a odkázaná na každodennú pomoc tretích osôb. Z posudku Mesta Nitra o odkázanosti fyzickej osoby z 2.1.2016 vyplýva V. stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, čo zodpovedá rozsahu odkázanosti 8 - 12 hodí denne. Podľa rozhodnutia Bratislavského samosprávneho kraja z 28.6.2016 je odkázaná na poskytovanie služby v špecializovanom zariadení v zmysle posudkov odkázanosti jej bolo pridelených 10 bodov, čo zodpovedá VI. stupňu odkázanosti pri pomoci inej fyzickej osoby (z celkovej stupnice I. až VI.).

11. Žalobcovia sa voči žalovanému v tomto konaní domáhajú náhrady nákladov, vynaložených za služby poskytnuté ich matke Y. T. zariadeniami sociálnych služieb, domáhajú sa tiež náhrady nákladov za služby spojené s jej rehabilitáciami a náhrady nákladov vynaložených za lieky a magnetickú rezonanciu, avšak v odvolacom konaní nie sú predmetom odvolacieho konania náklady vynaložené za lieky a magnetickú rezonanciu, pretože v tejto časti žalobcovia odvolanie, ako bolo vyššie konštatované, nepodali.

12. Odvolací súd vyzval v zmysle ust. § 382 CSP strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ust. § 442 ods. 1 OZ a v tej súvislosti aj s posúdením vecnej pasívnej legitímácie žalovaného.

13. Žalovaný na výzvu odvolacieho súdu písomne zaslal dňa 10.3.2023 vyjadrenie, v ktorom žiadal, aby odvolací súd rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcej časti bude zamietnutý a bude mu priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Vo svojom vyjadrení uviedol, že trvá na svojej argumentácii, uvedenej v odvolaní, ako i v ďalších vyjadreniach. Právny poriadok Slovenskej republiky bližšie neupravuje nárok na náhradu nákladov, spojených so starostlivosťou o osobu poškodeného alebo jeho domácnosť. V tomto sa slovenská legislatíva odlišuje od českej, a preto takéto náklady nemožno považovať za účelne vynaložené náklady, spojené s liečením, ktorých náhrada je právne ukotvená v § 499 ods. 1 a 3 OZ. Ďalej uviedol, že povinné zmluvné poistenie

zodpovednosti za škodu, spôsobené prevádzkou motorového vozidla, nekryje všetky škody. Rozsah poistného krytia upravuje najmä ust. § 4 Zákona o PZP. Opätovne poukázal na rozdielnú úpravu v § 6 českého zákona č. 168/1990 Zb., keď česká právna úprava upravuje povinnosť poistiteľa nahradiť aj ujmu, ktorá poškodenému vznikla ublížením na zdraví, alebo usmrtením, ako aj náklady spojené so starostlivosťou o zdravie zraneného zvieratá. Podľa slovenskej právnej úpravy, povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, vôbec nepokrýva náklady spojené so starostlivosťou o zdravie zraneného dieťaťa. Slovenská právna úprava zahŕňa len škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Česká však do rozsahu poistenia zahŕňa akúkoľvek ujmu, ktorá vznikla v dôsledku ublíženia na zdraví alebo usmrtenia. Zákonné vymedzenie rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla tak v Českej republike je širšie ako v podmienkach Slovenskej republiky. Ďalej sa vo svojom vyjadrení venoval pojmom „škoda“ a „škoda na zdraví“. A mal za to, že náklady spojené so starostlivosťou o osobu poškodeného alebo jeho domácnosť, nemožno považovať za „škodu na zdraví“ tak ako je chápaná v prostredí právneho poriadku Slovenskej republiky. Na druhej strane náklady spojené so starostlivosťou o osobu poškodeného alebo jeho domácnosť, je možné posúdiť ako skutočnú škodu podľa § 442 OZ, avšak výlučne za predpokladu, že poškodený (žalobca) riadne preukáže zmenšenie svojho majetku, ktoré vzniklo v priamej príčinnej súvislosti so škodovou udalosťou, v dôsledku vynaloženia primeraných nákladov, spojených so starostlivosťou o osobu poškodeného, alebo jeho domácnosť a zároveň existuje legitímny a primeraný dôvod na ich vynaloženie. Poukázal tiež na to, že na základe vykonaného dokazovania bolo preukázané, že pôvodná žalobkyňa sa uzavretím zmluvy vzdala práva uplatňovať si voči vodičovi akékoľvek ďalšie nároky na náhradu škody alebo inej ujmy, ktoré majú pôvod v škodovej udalosti. Má za to, že žalobkyňa vzhľadom na dojednania o zmieri, by nebola so žalobou voči vodičovi úspešná, a preto ani samotný žalovaný nemôže byť zaviazaný na ich zaplatenie. K posúdeniu pasívnej legitímácie žalovaného uviedol, že náklady spojené so starostlivosťou o osobu poškodeného alebo jeho domácnosť, nemožno považovať za škodu na zdraví a takéto náklady nemožno podradiť ani pod ďalšie ustanovenia § 4 ods. 2 Zákona o PZP, a preto žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný v tomto konaní, predmetom ktorého je najmä zaplatenie nákladov so starostlivosťou o pôvodnú žalobkyňu a jej domácnosť. K vecnej škode v konkurencii s povinnosťami upravenými v Zákone o rodine uviedol, že žalobcovia sa o svoju mamu svojpomocne nepostarali, ale starostlivosť o ňu zverili špecializovaným zariadeniam. Ak by si boli žalobcovia splnili svoje povinnosti podľa Zákona o rodine, nemožno uvažovať o zmenšení majetku pôvodnej žalobkyne, ani hovoriť o vzniku škody. Žalobcovia tiež neunesli dôkazné bremeno ohľadom výšky skutočnej škody. Čo sa týkalo príčinnej súvislosti medzi škodou a škodovou udalosťou, poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 177/08, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/292/2006. Trvá na tom, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, ani nepreukázali existenciu príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou a nákladmi spojenými so starostlivosťou o pôvodnú žalobkyňu a jej domácnosť, ktorá tvorí jeden zo základných predpokladov pre vyslovenie zodpovednosti za škodu. Žalobcovia tvrdili, že potreba umiestnenia pôvodnej žalobkyne v zariadeniach sociálnych služieb bola daná z dôvodu, že jej bola amputovaná dolná končatina, čo je následkom škodovej udalosti. Umiestnenie pôvodnej žalobkyne v zariadeniach sociálnych služieb tak predstavuje až následok následku, a teda absentuje základný znak príčinnej súvislosti, a to je priamosť (bezprostrednosť) vzťahu príčiny a následku.

14. Žalobcovia sa na výzvu odvolacieho súdu nevyjadrili.

15. Keďže žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania, súd prvej inštancie sa právne zaoberal touto námietkou a odvolací súd sa s jej posúdením súdu prvej inštancie plne stotožňuje a ako na vecne správne odkazuje na bod 55. odôvodnenia rozhodnutia. V tejto súvislosti taktiež odvolací súd podotýka, že nie je možné odvíjať počiatok plynutia premlčacej doby od 5.10.2015 t. j. odo dňa kedy sa stala dopravná nehoda, pretože v tomto čase ešte nároky, ktoré si pôvodná žalobkyňa uplatnila, neboli vynaložené a poškodený sa dozvedá o škode postupne, akonáhle sú tieto náklady vynaložené. Preto správne skonštatoval súd prvej inštancie, že nárok nie je premlčaný.

16. Pôvodná žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala od žalovaného, aby jej uhradil účelne vynaložené náklady, spojené s jej liečením.

17. Podľa § 449 ods. 1 OZ, pri škode na zdraví sa uhrádzajú aj účelné náklady, spojené s liečením.

18. Zákon uvádza, že sa nahrádzajú „účelné náklady“ spojené s liečením. Vzhľadom na systém zdravotného zabezpečenia, pôjde o náklady, ktoré neboli hradné zo zdravotného poistenia poškodeného, alebo ktoré poškodenému boli poskytnuté bezplatne. To znamená, že predpokladom úspešného uplatnenia, je preukázanie úhrady za náklady skutočne vynaložené na liečenie. Rozsah náhrady zákon obmedzuje na „účelne vynaložené náklady“, pričom obsah tohto pojmu sa v zákone ďalej nerozvádza. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že súdna prax vykladá pojem „účelne

vynaložených nákladov“ extenzívnym spôsobom. Zahŕňa sem nielen výdaje vecného charakteru, ako sú náklady na doplnky liečby, náklady na zdravotné a rehabilitačné pomôcky (R III/1967), ale aj náklady spojené s tým, že je nutné, vzhľadom na zdravotný stav poškodeného, zaopatriť pomoc tretej osoby, či iné náklady, spojené s výkonom niektorých úkonov za účelom obnovenia alebo zlepšenia zdravotného stavu poškodeného (rehabilitácia). Akceptuje sa, že takáto starostlivosť môže trvať niekoľko rokov a nie je nutné, aby tieto náklady mali pozitívny výsledok, a tiež nerozhoduje, že neskôr došlo k úmrtiu poškodeného.

19. Pri nedostatku právnej úpravy na preukázanie účelných nákladov na ošetrovanie poškodeného, vyvoláva problémy a úvahy o povahe tejto škody. Zatiaľ, čo súdy priznávajú náklady, vynaložené počas liečenia, po skončení liečby, keď naďalej pretrvávajú nepriaznivý zdravotný stav a tento nie je možné zvrátiť už žiadnou liečbou, sa už tento nárok nepriznáva s tvrdením, že nejde o náklady liečenia.

20. Súd prvej inštancie poukázal vo svojom rozhodnutí na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 444/11, a taktiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 3838/2018. Ústavný súd ČR vo svojom náleze (sp. zn. IV. ÚS 444/11 z 5.12.2012) dospel k názoru, že jednou zo záruk na ochranu zdravia fyzickej osoby, garantovanej v článku 31 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je princíp plného odškodnenia za vytrpenú ujmu na zdraví, ktorý zakladá nárok na náhradu nákladov, spojených so starostlivosťou o nesebestačnú poškodenú osobu a jej domácnosť, po ukončení liečby. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatoval, že ak poškodený po liečení nedosiahne sebestačnosť v starostlivosti o seba a svoju domácnosť, je nútený vyhľadať pomoc tretích osôb, a to buď z okruhu rodinných príslušníkov, priateľov alebo požiada o profesionálnu opateru. Podľa súdu nemožno spravodlivo trvať na tom, aby v prípade profesionálnej starostlivosti, súdy takéto náklady uznávali, priznal a pri opatere zabezpečovanej bezplatne rodinnými príslušníkmi odmietali. Podľa ústavného súdu ide o samostatný nárok, v rámci odškodňovania ujmy, ktorá vznikla v súvislosti so škodou na zdraví, a na ktorý je poškodená osoba aktívne legitimovaná bez ohľadu na to, či sa o ňu bezplatne stará alebo nestará blízka osoba. Uznesenie Ústavného súdu (sp. z n. IV. ÚS 444/11) reaguje aj na dovtedajšiu judikatúru, v ktorej sa napríklad uvádza, že medzi náklady vynaložené v súvislosti s liečením, nemožno zahrnúť výdaje, ktoré vznikli so zvýšením výdavkov na zabezpečenie starostlivosti o poškodenému, či zabezpečenie prác, týkajúcich sa chodu jeho domácnosti (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 2456/2008).

21. Ak súd prvej inštancie poukázal i na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 3838/2018 treba osobitne podotknúť, že toto rozhodnutie vychádza z nového ust. § 2960 Z.č. 89/2012 Zb. Občianskeho zákonníka, ktorý s účinnosťou od 1.1.2014 rozšíril definičné rozsahy náhrady tak, aby pokrývali nielen: a) náklady samotného liečenia, ale i starostlivosť o zdravie ako také a ďalej b) náklady na starostlivosť o zdravotne postihnutú osobu a konečne c) náklady na starostlivosť o jej domácnosť. Citované ustanovenie odráža všeobecnú skutočnosť, že poškodenie zdravia človeka máva vedľa nemajetkovej ujmy (bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia ...) dopad taktiež do jeho majetkovej sféry, ktorá býva okrem iného znížená vynútená a mal náklady na liečenie a súvisiace úkony, pokiaľ nie sú úplne alebo čiastočne hradené zo systému verejného poistenia.

22. Súd prvej inštancie nemohol na daný prípad aplikovať rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 3838/2018, pretože pod pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ v zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovisk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovisk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986, čo nie je daný prípad.

23. Nákladmi, v zmysle slovenského právneho poriadku, podľa ustanovenia § 449 ods. 1 OZ, sú predmetom odškodnenia za podmienky, že boli vynaložené na liečenie poškodeného, a že boli vynaložené účelne a preukázateľne. Ak boli vynaložené po skončení liečebného procesu, treba zvažovať, či nejde o skutočnú škodu v zmysle § 442 OZ. Ustanovenie § 449 ods. 1 OZ, zakladá nárok na náhradu nákladov na liečbu, ktorých účelom je obnovenie zdravia, alebo aspoň zlepšenie zdravotného stavu poškodeného po úraze, nie nákladov, hoci skutočne vynaložených, na zabezpečenie pomoci

pri životných úkonoch poškodeného alebo zabezpečenie chodu jeho domácnosti, ktoré poškodený nemôže sám vykonávať, vzhľadom na trvalé následky poškodenia zdravia. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že v prípade, ak nie je možné pod náklady liečenia v zmysle ust. § 449 ods. 1 OZ považovať aj náklady na zabezpečenie chodu domácnosti poškodenej osoby, súd sám nemôže svojím rozhodnutím konštituovať nárok na náhradu škody, ktorý nie je upravený v zákone. Ak teda súd prvej inštancie priznal žalobcom nárok na zaplatenie nákladov za pobyt pôvodnej žalobkyne v zariadeniach sociálnych služieb a to v zariadení Betánia a v zariadení Hestia, jeho rozhodnutie v tejto časti nebolo správne. Ak súd považoval za dôvodne uplatnené položky ubytovanie, strava, upratovanie, pranie, odborné činnosti a hygiena, tieto náklady nie je možné zaradiť ako účelne vynaložené náklady, spojené s liečením v zmysle ust. § 449 ods. 1 OZ. Odvolací súd preto dospel k záveru, že je možné žalobcom priznať len náklady spojené v súvislosti s rehabilitačnými cvičeniami, ktoré boli poskytnuté organizáciou Empatia, a to v sume 691,50 eura. Keďže ostatné náklady boli vynaložené po skončení liečebného procesu, tieto by bolo možné považovať za skutočnú škodu v zmysle ust. § 442 OZ.

24. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z. o poistení“), má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu a škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

25. Keďže v zmysle ust. § 449 ods. 1 OZ, pri škode na zdraví sa uhrádzajú účelné náklady, spojené s liečením, avšak v zmysle vyššie uvedeného pod tieto účelné náklady, spojené s liečením nie je možné považovať náklady spojené s osobnou starostlivosťou poškodeného v zariadeniach sociálnych služieb, nie je potom možné vyvodiť ani vecnú pasívnu legitímáciu žalovaného, a preto z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v ostatnej vyhovujúcej časti zmenil a žalobu zamietol. V zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil, keď dospel k záveru, že náklady, ktoré žalobcovia požadovali od žalovaného nie je možné zaradiť pod náklady definované v § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z..

26. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a keďže žalovaný mal neúspech len v nepatrnnej časti, odvolací súd mu priznal nárok na náhradu tak prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v plnom rozsahu.

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).